Eiropas Parlaments
2024-2029

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

2025/2146(DEC)

27.1.2026

ATZINUMS

Sniegusi Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

Budžeta kontroles komitejai

par Eiropas Savienības 2024. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, I iedaļa – Eiropas Parlaments
(2025/2146(DEC))

Atzinuma sagatavotāja: *Raquel García Hermida-Van Der Walle*

PA_NonLegDec

ATZINUMS

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta kontroles komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut turpmāk minēto:

A. tā kā dzimumu līdztiesība un nevienlīdzības izskaušana ir ES pamatvērtības, kas paredzētas Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā; tā kā Savienība ir apņēmusies veicināt līdztiesību visās savās darbībās saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 8. pantu, tādējādi iedibinot tādus principus kā dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana un dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā;

B. tā kā saskaņā ar Reglamenta 249. pantu Prezidijs pieņem dzimumu līdztiesības rīcības plānu, lai visās Parlamenta darbībās integrētu dzimumperspektīvu;

C. tā kā dzimumu līdztiesība un vienlīdzīga un jēgpilna sieviešu līdzdalība visā rīcībpolitikas veidošanā ir funkcionējošas demokrātijas priekšnoteikums; tā kā pašlaik 39 % Parlamenta deputātu ir sievietes, bet pasaules valstu parlamentos viņu vidējais īpatsvars ir 27 %; tā kā sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas lēmumu pieņemšanā; tā kā 2024. gada vēlēšanās tika zaudēts iepriekš iegūtais, proti, tika ievēlētas 278 sievietes, kas ir nedaudz mazāk nekā 2019. gadā, un tas pirmais samazinājums kopš 1979. gada; tā kā dzimumu līdzsvars valstu pārstāvībā Parlamenta deputātu vidū ievērojami atšķiras, apliecinot noturīgu nevienlīdzību dalībvalstīs;

D. tā kā politiķes sievietes saskaras ar lielāku naidu, aizskaršanu un iebiedēšanu nekā viņu kolēģi vīrieši, jo īpaši tad, ja viņas ir jaunas un iestājas par sieviešu tiesībām un dzimumu līdztiesību; tā kā tas bieži vien ietver dzimumbalstītus pāridarījumus un mērķētu ar dzimumu saistītu dezinformāciju, t. i., dezinformāciju, kura ir tīši vērsta pret sievietēm, jo īpaši tām, kas ir redzamas sabiedriskajā dzīvē, un draudus viņu drošībai; tā kā šie uzbrukumi rada būtiskus šķēršļus vienlīdzīgai sieviešu līdzdalībai politiskajā dzīvē; tā kā tas kavē sieviešu līdzdalību politikā un tādējādi vājina mūsu demokrātiju, samazinot tās reprezentativitāti;

E. tā kā sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas dažās komitejās un pārmērīgi pārstāvētas citās; tā kā sievietes pašlaik vada septiņas no 24 pastāvīgajām Parlamenta komitejām un apakškomitejām, tostarp dažas, kurās tradicionāli dominējuši vīrieši; tā kā no 48 Parlamenta delegācijām tikai 11 vada sievietes; tā kā kopš 1979. gada Parlamentam bijis 31 priekšsēdētājs, to skaitā tikai trīs sievietes; tā kā joprojām bažas rada tas, ka sievietes nav pietiekami pārstāvētas vadošos amatos augstākajā ES institucionālajā līmenī; tā kā septiņi no 14 Parlamenta priekšsēdētājas vietniekiem ir sievietes, sievietēm tātad ieņemot 50 % no šiem augstākā līmeņa vadošajiem amatiem;

F. tā kā Parlaments vēl nav ieviesis deputātiem paternitātes un vecāku atvaļinājumu, lai gan tas ir spēris daudzsološu soli, atļaujot sievietēm balsot ar pilnvaru pirms un pēc dzemdībām,

G. tā kā dzimumu līdztiesības standarti Parlamentā būtu jāpiemēro arī tā personālam; tā kā pastāv nevienlīdzība attiecībā uz darbinieku, reģistrēto deputātu palīgu un praktikantu

karjeras izaugsmi, algu likmēm un darbvietas drošību; tā kā Parlaments kā autonoma iestāde un darba devējs ir atbildīgs par to, lai nodrošinātu, ka tā iekšējā administrācija, personāla politika, aizskaršanas novēršanas satvars un darba apstākļi patiešām nepieļauj un apkaro diskrimināciju un dzimumbalstītu vardarbību un veicina dzimumu līdztiesību;

H. tā kā Parlamentam dzimumu līdztiesības jomā būtu arī jārāda priekšzīme; tā kā, piemēram, Parlamenta dalība globālajā kampaņā "Krāsojiet pasauli oranžā krāsā", ieskaitot simbolisku Parlamenta ēkas izgaismošanu un oranžu karogu izstādīšanu, ir viens no piemēriem, kas apliecina Parlamenta apņemšanos izskaust dzimumbalstītu vardarbību un atzīt, cik svarīgi ir palielināt sabiedrības informētību un izmantot Parlamentu kā platformu dzimumbalstītas vardarbības apkarošanai,

1. atzinīgi vērtē progresu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanā un dzimumu līdztiesības principa ievērošanā budžeta plānošanā, kā arī 2025. gada Dzimumu līdztiesības rīcības plāna pieņemšanu; aicina šo rīcības plānu publiskot un ātri īstenot, izmantojot dzimumu līdztiesības rīcības plāna ceļvedi, un rūpīgi novērtēt, regulāri sagatavojot ziņojumus par panākto progresu; pauž nožēlu, ka lielākā daļa iekļauto pasākumu ir formulēti kā principi, kuriem nav skaidru mērķrādītāju un pienākumu; mudina Parlamenta budžeta plānošanā konsekventi ievērot dzimumu līdztiesības principu un iekļaut dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas rokasgrāmatu; atzinīgi vērtē Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas tīkla darbu Parlamentā; turklāt aicina pastiprināt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu Parlamenta komitejās; uzsver, cik svarīga dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana ir sarunās par jauno daudzgadu finanšu shēmu;

2. vēlreiz aicina Parlamentu prasīt veikt revīziju, lai apzinātu pašreizējo dzimumu līdztiesības situāciju un izteiktu ieteikumus gan par Parlamenta darbības politisko, gan tās administratīvo pusi; uzsver, ka šī revīzija būtu jāveic par visām jomām un rādītājiem, kas norādīti Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta izstrādātajā dzimumsensitīva parlamenta rīku kopā, un ikvienā analizētajā aspektā jāapzina noteikumi, kas veicina vai kavē dzimumu līdztiesību, lai šo informāciju varētu izmantot gaidāmajā dzimumu līdztiesības ceļvedī;

3. aicina priekšsēdētāju izvērtēt deputātu skaita samazināšanos 2024. gadā un finansēt kampaņas, kas mudina sievietes iesaistīties ES politikā; mudina valstu partijas pieņemt dzimumlīdzsvarošanas pasākumus, piemēram, pamīšu vīriešu un sieviešu norādīšanu sarakstā (rāvējslēdzēja sistēma) un/vai dzimumu kvotas, līdz tiek panākta paritāte; aicina Komisiju stiprināt noteikumus par dzimumu līdzsvara nodrošināšanu politiskās vadības amatos; ar nožēlu atzīmē, ka, neskaitot datus par sieviešu skaitu dažādos amatos, nav kvantitatīvu un kvalitatīvu datu par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu ES iestādēs; tādēļ aicina vākt visaptverošus pa dzimumiem sadalītus statistikas datus; apņemas noteikt kvalitatīvus dzimumu līdztiesības rādītājus, lai uzlabotu pēc dzimuma sadalītu datu vākšanu un vēl vairāk uzlabot dzimumu līdztiesību;

4. aicina pieņemt stingrākus noteikumus, lai apkarotu un nepieļautu ar dzimumu saistītu naida runu un ar dzimumu saistītu dezinformāciju; ar nožēlu atzīmē, cik bieži reģistrētie deputātu palīgi saskaras ar aizskaršanu, ieskaitot seksuālu uzmākšanos; atkārto, ka ir vajadzīga pilnīgas neiecietības politika pret aizskaršanu, lai aizsargātu darbinieku labbūtību, un tā ir jebkura darba devēja pienākums; aicina sniegt īpašu emocionālo un

juridisko atbalstu reģistrētajiem deputātu palīgiem, darbiniekiem, praktikantiem un deputātiem, kas saskaras ar aizskaršanu, iebiedēšanu un naidu; aicina stiprināt sūdzību iesniegšanas un savlaicīgas ar aizskaršanu saistītu domstarpību atrisināšanas sistēmu; aicina aizskaršanas novēršanas nolūkā ieviest neatkarīgu mehānismu un ārēju revīziju; prasa Parlamenta Prezidijam turpināt reformēt Parlamenta noteikumus par aizskaršanu, iesaistot ārējus un neatkarīgus ekspertus un veicot ārēju revīziju Padomdevējā komitejā par aizskarošu izturēšanos un tās novēršanu darbavietā, un paplašināt psihologu loku un atbalsta mehānismu kopu, ko cietušie var izmantot;

5. uzsver, ka deputātes, kas ir rasializētas, jaunas, feministes, LGBTIQ+ vai minoritāšu izcelsmes, saskaras ar nesamērīga līmeņa digitālo un politisko vardarbību un viņām ir vajadzīgi īpaši aizsardzības pasākumi;

6. aicina komitejas censties panākt labāku dzimumu līdzsvaru, arī vadošo amatu līmenī; aicina priekšsēdētāju un Prezidiju nodrošināt horizontālu pārstāvību un dzimumu līdzsvaru visās plenārsēžu procedūrās, komitejās un delegācijās; aicina grupas, ieceļot koordinatorus, referentus, ēnu referentus un sadalot uzstāšanās laiku, ņemt vērā dzimumaspektu un nodrošināt, ka tiek ievērotas dzimumu kvotas; prasa ieviest horizontālās nevienlīdzības novēršanas pasākumus, lai nodrošinātu dzimumu līdzsvaru dažādās komitejās; mudina FEMM komitejā iekļaut vairāk vīriešu, tostarp tos, kas aktīvi atbalsta dzimumu līdztiesību kā sabiedrotie, lai veicinātu kopīgu atbildību un uzņemtos pienākumu sieviešu un meiteņu labā veicināt līdztiesību praksē, kā arī izbeigtu portfeļu koncentrēšanu pa dzimumiem;

7. prasa rīkoties, lai nodrošinātu sievietēm draudzīgu darba vidi, mainot androcentrisko darba praksi un apkarojot aizskaršanu;

8. atzinīgi vērtē nostāju attiecībā uz balsošanu ar pilnvarojumu sievietēm pirms un pēc dzemdībām; aicina balsošanu ar pilnvarojumu paplašināt, attiecinot to uz visiem jaunajiem vecākiem, un ieviest deputātiem vienlīdzīgu un nenododamu maternitātes, paternitātes un vecāku atvaļinājumu;

9. atzinīgi vērtē Parlamenta apņemšanos veicināt līdztiesību un uzteic tā atbalstu svarīgos rīcībpolitiskos jautājumos, piemēram, attiecībā uz balsošanu ar pilnvarojumu sievietēm pirms un pēc dzemdībām; aicina par prioritāti noteikt un vēl vairāk stiprināt centienus nodrošināt labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru darbiniekiem un ieviest pasākumus, lai īstenotu tiesības atslēgties;

10. ar nožēlu atzīmē, cik bieži reģistrētie deputātu palīgi saskaras ar aizskaršanu, ieskaitot seksuālu uzmākšanos; aicina stiprināt sūdzību iesniegšanas un savlaicīgas ar aizskaršanu saistītu domstarpību atrisināšanas sistēmu;

11. aicina Prezidiju un ģenerālsekretāru iesniegt pa dzimumiem sadalītus datus par personālu, augstākā un vidējā līmeņa vadītāju amatiem, līgumu veidiem, tāldarbu un elastīgu darba režīmu, kā arī aizskaršanas novēršanas pasākumiem un sūdzību izskatīšanas rezultātiem Parlamenta administrācijā, lai apzinātu un novērstu nevienlīdzību; aicina noteikt skaidrus, noteiktā termiņā sasniedzamus mērķrādītājus attiecībā uz dzimumu līdzsvara panākšanu visos vadības līmeņos Parlamenta administrācijā, arī ģenerāldirektoru un nodaļu vadītāju vidū;

12. atzīst, ka Parlaments darbojas kā platforma izstādēm un publiskiem pasākumiem, kas pievēršas dzimumu līdztiesībai, piemēram, psihoemocionālās veselības jautājumiem, veicinot dialogu, informētību un iekļaujošu pārstāvību visā iestādē un plašākā sabiedrībā; šajā sakarā atzīmē ceremoniju, kurā tika godinātas sievietes, kas cīnās ar vēzi; aicina priekšsēdētāju ievērot piesardzību attiecībā uz tādu iniciatīvu finansēšanu, kas ir pretrunā Eiropas Savienības vērtībām; atzinīgi vērtē to, ka Parlaments tiek izmantots kā platforma, kas palielina informētību par dzimumbalstītu vardarbību un vardarbību ģimenē; uzsver, cik svarīgas ir ES un Parlamenta misijas, kas palīdz veicināt dzimumu līdztiesību, tostarp tās, kas nodrošina atbalstu, aizsardzību un pamatpakalpojumus sievietēm un meitenēm, kuras ir cietušas no seksuālas vardarbības konflikta un pēckonflikta apstākļos; atzinīgi vērtē tādas Parlamenta iniciatīvas kā Dzimumu līdztiesības nedēļa un Starptautiskā sieviešu diena;

13. uzsver, ka ir svarīgi, lai deputātēm un darbiniecēm būtu pieejami menstruālie produkti; aicina uzlabot Parlamenta piekļūstamību deputātiem, darbiniekiem un apmeklētājiem ar invaliditāti, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm un meitenēm, arī visās publiskajās vietās.

PIELIKUMS. PIENESUMA DEKLARĀCIJA

Atzinuma sagatavotāja, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņa savā atzinumā nav iekļāvusi pienesumu no interešu pārstāvjiem, uz kuriem attiecas Iestāžu nolīgums par obligātu pārredzamības reģistru[1], vai no trešo valstu publisko iestāžu, tostarp to diplomātisko pārstāvniecību un vēstniecību, pārstāvjiem, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.

[1] Iestāžu nolīgums (2021. gada 20. maijs) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par obligātu pārredzamības reģistru (OV L 207, 11.6.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMACIJA PAR PIENEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	27.1.2026
Galīgais balsojums	+: 22 –: 8 0: 3

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS ATKLĀTAIS BALSOJUMS

22	+
PPE	Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

8	-
ECR	Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

3	0
ECR	Chiara Gemma
NI	Judita Laššáková
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:
+ : par
- : pret
0 : atturas